

NET WERK ?

Een onderzoek naar het verloop van de ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst
in relatie tot mogelijke asbestvervuiling van aan Veldman toebedeelde gronden

Ir. A.P. Heidema
April 2009

1. Inleiding

Op 3 maart 2009 is door actualiteitenrubriek Netwerk een reportage uitgezonden met als titel “Pros uit ‘Boer zoekt vrouw’ belazerd na ruilverkaveling”. Tijdens deze uitzending wordt ingegaan op de negatieve gevolgen van de ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst voor agrariër ProsVeldman. Daarbij staat de verontreiniging met asbest van de aan Veldman toebedeelde gronden centraal. De Dienst Landelijk Gebied wordt in deze reportage verweten willens en wetens elementaire informatie te hebben achtergehouden over mogelijke asbestvervuiling, bewijsmateriaal te hebben vernietigd en onjuiste saneringen te hebben uitgevoerd. Dit alles heeft geleid tot gezondheidsrisico's voor diverse betrokkenen.

Naar aanleiding van deze uitzending zijn door leden van de Tweede Kamer schriftelijke vragen aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV) gesteld.

De minister van LNV heeft naar aanleiding hiervan aan mij (ir. A.P Heidema, burgemeester van Deventer) gevraagd om een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de gang van zaken. Dit aan de hand van de volgende twee onderzoeksvragen:

- *Hebben alle formeel en feitelijk betrokken partijen bij het landinrichtingsproject Marshoek-Hoonhorst zorgvuldig gehandeld met betrekking tot de aan ^{Veldman}¹ toebedeelde gronden, meer in het bijzonder de gronden die bekend staan als het kavelpad 21 (inclusief 2 puinbergen), het voormalige kavelpad 9, de locatie van de dode boom en het ten behoeve van een nieuw kerkepad ontgraven gedeelte van kavelpad 21?*
- *Is in relatie tot deze vraag al het noodzakelijke gedaan om eventuele gezondheidsrisico's als gevolg van vervuiling van de betrokken gronden te beperken?*

Ten aanzien van de eerste vraag wordt opgemerkt dat dit onderzoek zich beperkt tot het zorgvuldig handelen van formeel en feitelijk betrokken partijen rondom ruilverkaveling en gezondheidsrisico's welke een directe relatie hebben met mogelijke asbestvervuiling. De kaveltoedeling als zodanig is dus niet in dit onderzoek betrokken.

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van aangeleverde gekopieerde dossiers verstrekt door de Dienst Landelijk Gebied en het archief van de maatschap Veldman (hierna te noemen Veldman). De documenten beslaan de periode 1990 tot en met 2009. Daarnaast is informatie ontvangen uit mondelinge en telefonische interviews met diverse betrokkenen en enkele deskundigen. De juistheid en volledigheid van de in de rapportage opgenomen informatie is afhankelijk van de ter beschikking gestelde (mondelijke en schriftelijke) informatie. Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met een onderzoeksteam van KPMG

Een kaart met de ligging van genoemde locaties is op de laatste pagina van dit onderzoeksrapport weergegeven. In een afzonderlijk bijlagenrapport is relevante achtergrondinformatie weergegeven

¹ Deelnemers van Maatschap Veldman zijn: J.M. Veldman, P.J.M. Veldman en T.L.M. Veldman-Tijs

2. De ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst en Veldman

De ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst is begin jaren 80 gestart, met als doel om versnippering van percelen tegen te gaan en de structuur van agrarische gebieden en bedrijven te verbeteren. Het gebied van de ruilverkaveling ligt in de gemeenten Dalfsen, Zwolle en Raalte en is ongeveer 3.500 hectare groot. Binnen dit gebied zijn circa 100 agrarische bedrijven gevestigd, waaronder het bedrijf van Veldman.

De ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst is inmiddels zo goed als afgerond. Veldman is niet tevreden over het resultaat van de ruilverkaveling voor hun bedrijf. Ze hadden graag gezien dat het bedrijf was verplaatst naar een andere locatie. Dit heeft niet plaatsgevonden. Ten aanzien van de nieuwe kaveltoddeling is hun bezwaar dat de huiskavel (de gronden gelegen bij het agrarisch bedrijf) te klein is en dat de landbouwkundige kwaliteit van de toebedeelde gronden minder is dan de gronden die zij hebben ingebracht. Ondanks veel overleg en zoeken naar alternatieven is het de Landinrichtingscommissie, de Dienst Landelijk Gebied en Veldman de afgelopen jaren niet gelukt om tot overeenstemming te komen. Meermalen hebben betrokken partijen met hun dispuut voor de rechter gestaan waarbij Veldman steeds in het ongelijk gesteld is.

Dit onderzoek richt zich verder niet op dit dispuut, maar focust zich op de gang van zaken rondom de mogelijke asbestvervuiling van aan Veldman toebedeelde gronden.

3. Ruilverkaveling en asbest: algemene context en regels

De Landinrichtingcommissie (LIC) is het orgaan dat sturing geeft aan het landinrichtingsproject. De Dienst Landelijk Gebied (DLG) is de ambtelijke organisatie die voor de LIC de voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden verricht. De LIC heeft met betrekking tot operationele werkzaamheden geen sturende rol in de wijze waarop deze werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Dit is de verantwoordelijkheid van DLG welke over de specifieke kennis en kunde beschikt. Voorbeelden van dergelijke werkzaamheden, in de context van dit onderzoek, zijn onder andere het inhuren van de juiste (asbest)onderzoeksbureaus, de interpretatie van onderzoeksresultaten, het inschakelen van de juiste bedrijven indien kavelpaden ontgraven dan wel gesaneerd moeten worden en communicatie met het juiste bevoegd gezag.

Om bedrijven en landbouwgronden te kunnen bereiken zijn en worden in het landelijk gebied paden aangelegd die vaak worden voorzien van een halfverharding van puin. In bepaalde delen van Nederland, in de nabijheid van asbestfabrieken, werd vroeger het asbest dat als restmateriaal overbleef bij het productieproces als verharding in dergelijke paden gebruikt. In het overgrote deel van Nederland kwam in het verleden asbest in kleinere hoeveelheden op sommige plekken in dergelijke paden terecht, doordat bijvoorbeeld puin van gesloopte schuren inclusief de daken van asbestplaten als verhardingsmateriaal werd gebruikt.

Nadat de gezondheidsrisico's van asbest duidelijk werden zijn ten aanzien van asbest stringente wettelijke normen vastgesteld. Ten aanzien van asbestonderzoek is onder meer vastgelegd dat dit alleen mag worden uitgevoerd door gecertificeerde bedrijven. Ten aanzien van de hoeveelheid asbest in bodem, wegen en bouwstoffen is een zogenaamde interventiewaarde vastgesteld van 100 milligram per kilogram droge stof. Boven deze waarde geldt ondermeer als eis dat een sanering alleen mag worden uitgevoerd door een gecertificeerd bedrijf. Tevens gelden er strikte eisen aan de wijze van afgraven, transport en verwerking van het materiaal dat deze interventiewaarde overschrijdt.

In een ruilverkaveling worden na vaststelling van de nieuwe kaveldoeling zogenaamde kavelaanvaardingswerken vastgesteld om de gronden geschikt te maken voor het beoogde nieuwe gebruik. Dit betekent ondermeer dat diverse puinwegen en bermen die geen functie meer hebben worden afgegraven en weer in cultuur worden gebracht. Het vrijkomende puin wordt afgevoerd of eventueel, als het niet vervuild is, op een andere locatie binnen het gebied hergebruikt in nieuwe paden. Ook wordt waar nodig in en op de landbouwgrond aanwezig puin en ander afval verwijderd.

Voorafgaand aan de kaveldoeling wordt een indicatief onderzoek uitgevoerd naar mogelijke verontreiniging van paden of percelen. Daarbij wordt ondermeer verkend of er sprake zou kunnen zijn van een mogelijke verontreiniging met asbest. Als uit het indicatieve onderzoek blijkt dat er een verdenking is van een mogelijke verontreiniging, dan dient door een daarvoor gecertificeerd bedrijf nader onderzoek te worden uitgevoerd. In het eerste vooronderzoek wordt op grond van historische gegevens en een visuele inspectie van de betreffende terreinen bepaald of en waar er een kans bestaat op de aanwezigheid van ernstige asbestverontreiniging (boven de interventiewaarde). Op de plekken waar deze kans aanwezig is wordt vervolgens nader / verkennend onderzoek gedaan waarbij bodemonsters van de betreffende plek in een laboratorium worden onderzocht. De uitkomst van dit onderzoek (vervuiling boven of onder de interventiewaarde) bepaalt onder welk regime de kavelaanvaardingswerken moeten worden uitgevoerd.

In het bijlagenrapport is onder A een uitvoeriger omschrijving van de geldende wet- en regelgeving opgenomen ten aanzien van landinrichting en asbest.

4. Verloop van de ruilverkaveling Marshoek –Hoonhorst

Het algemene beeld van de ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst is dat er geen sprake is van een gebied met een ernstige asbestproblematiek. Wel blijken er, net als in vele andere delen van Nederland, her en der plekken te zijn met een asbestverontreiniging.

Dit hoofdstuk richt zich op de gang van zaken ten aanzien van de mogelijke asbestvervuiling op de gronden die aan Veldman zijn toebedeeld (zie de onderzoeksopdracht van de minister van LNV).

a. Landinrichtingswet

De Landinrichtingswet geeft een aantal mogelijkheden om verontreinigde gronden vroegtijdig te signaleren dan wel te melden. Van deze mogelijkheden is binnen deze ruilverkaveling gebruik gemaakt in het kader van de opstelling van de Lijst van Rechthebbenden en in de wenszitting. Zowel in de Lijst van Rechthebbenden als in de vragenlijsten ten behoeve van de wenszitting is echter door de betreffende grondeigenaren geen melding gemaakt van mogelijke (asbest)verontreiniging van de aan Veldman toebedeelde gronden.

b. Asbestonderzoek

Om meer inzicht te krijgen in mogelijke (asbest)verontreiniging zijn in opdracht van DLG diverse asbestonderzoeken uitgevoerd. In de uitgevoerde asbestonderzoeken is een duidelijke gelaagdheid waar te nemen wat betreft onderzoeksintensiteit. Het eerste onderzoek – welke in 2002 door Grontmij is uitgevoerd – betreft een visueel milieuhygiënische inspectie in het gehele ruilverkavelingsgebied op mogelijke verontreinigingen van verdachte kavelpaden en puntlocaties. Uit dit onderzoek is kavelpad 21 als milieuhygiënisch verdacht aangemerkt omdat de verharding uit puin bestaat. Dit milieuhygiënisch verdachte kavelpad is vervolgens in 2003 door Geofox op een indicatieve wijze nader onderzocht.

De indicatieve asbestonderzoeken van zowel Grontmij als Geofox zijn voor DLG aanleiding geweest om in 2007 een vooronderzoek door onderzoeksbureau CLG uit te laten voeren. Resultante van dit onderzoek is een aantal nog te onderzoeken locaties op perceel 9 en 12. In twee verkennende asbestonderzoeken van de Grontmij in 2007 – welke in vergelijking met de andere asbestonderzoeken de grootste onderzoeksintensiteit hebben – zijn deze nog te onderzoeken locaties op perceel 9 en 12 onderzocht. Deze onderzoeken wijzen uit dat geen normoverschrijdende asbestvervuiling is aangetroffen.

De (asbest)onderzoeken – uitgevoerd in opdracht van DLG – zijn uitgevoerd op een aantal voor dit onderzoek relevante locaties. De eerste locatie betreft kavelpad 21, exclusief 2 puinbergen die langs dit kavelpad liggen. De twee puinbergen zijn niet onderzocht, omdat vooraf reeds duidelijk was dat deze door de Landinrichtingscommissie gesaneerd zouden worden. Overigens is kavelpad 21 in opdracht van DLG slechts over een lengte van 189 meter (Geofox) vanaf het erfperceel Meefout onderzocht. Het te ontgraven gedeelte van kavelpad 21 ten behoeve van het nieuwe kerkepad (pad Schrijver) is derhalve niet specifiek onderzocht. Dit deel van kavelpad 21 maakt overigens geen deel uit van de aan Veldman toebedeelde gronden. De tweede en derde locatie waar achtereenvolgens onderzoek is uitgevoerd zijn voormalig kavelpad 9 en de locatie dode boom. De uitgevoerde (asbest)onderzoeken in opdracht van DLG zijn allen uitgevoerd zonder daarvan vooraf melding te maken bij Veldman over de inhoud en vorm.

Naast asbestonderzoeken die in opdracht van DLG zijn uitgevoerd, is in opdracht van Veldman eveneens een indicatief asbestonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is in 2007 uitgevoerd door Search met als resultaat dat normoverschrijdende asbestvervuiling op de onderzochte locaties aanwezig is. Veldman heeft de resultaten uit dit onderzoek per post toegestuurd gekregen zonder dat een mondelinge toelichting heeft plaatsgevonden op de resultaten en mogelijke gezondheidsrisico's. Hierdoor vindt de interpretatie van de onderzoeksresultaten plaats door niet-deskundigen, waardoor

mogelijk meer / minder gezondheidsrisico's worden toegeschreven aan de onderzochte asbestlocaties. De onderzochte locaties in het onderzoek van Search zijn: de T-splitsing op perceel 12 nabij het kavelpad 21 en het pad naar Van Vliet (inclusief berm), de puinberg in de hoek van de hiervoor genoemde T-splitsing en op perceel 9 nabij de dode boom. Het uitgevoerde (asbest)onderzoek is uitgevoerd zonder daarvan vooraf melding te maken bij DLG over de inhoud, vorm en tijdstip.

De uitkomsten van de verschillende (asbest)onderzoeken in het gehele gebied van de ruilverkaveling zijn door DLG niet actief gecommuniceerd met de afgaande- dan wel opgaande eigenaren, waaronder Veldman. Naar mededeling van DLG is dit gangbare praktijk binnen ruilverkavelingen. Het vindt alleen plaats als er sprake is van een omvangrijke en ernstige bodemverontreiniging

De achterliggende overweging hierbij is dat deze onderzoeken vooral zijn bedoeld om DLG in staat te stellen de kavelaanvaardingswerkzaamheden op een juiste wijze te kunnen uitvoeren. De nieuwe grondeigenaar krijgt normaal gesproken de toebedeelde gronden in gebruik waarbij deze werken al zijn uitgevoerd. Overbodige kavelpaden zijn dan verwijderd en omgezet in cultuurgrond. Eventueel aanwezige vervuiling in paden of op puntlocaties in de kavels is dan al gesaneerd.

Toen conform het vastgestelde toedelingsplan de gronden aan de nieuwe eigenaren in gebruik werden gegeven liep nog steeds het langdurige dispuut tussen LIC en Veldman over de ligging en landbouwkundige kwaliteit van de toebedeelde gronden (zie hoofdstuk 2). Daardoor zijn aan Veldman wel de nieuwe gronden in gebruik overgedragen zonder dat de kavelaanvaardingswerkzaamheden al hadden plaatsgevonden.

c. Kavelaanvaardingswerkzaamheden

Tot op heden zijn slechts een beperkt aantal kavelaanvaardingswerkzaamheden dan wel saneringen uitgevoerd op de gronden die aan Veldman zijn toegedeeld. In de volgende subparagrafen is een onderscheid gemaakt in reeds uitgevoerde en nog uit te voeren kavelaanvaardingswerkzaamheden. Zeker bij de nog uit te voeren kavelaanvaardingswerkzaamheden kan gesteld worden dat de gezondheidsrisico's vrijwel nihil zijn.

Reeds uitgevoerde kavelaanvaardingswerkzaamheden

Rondom de percelen 9 en 12 hebben tot op heden beperkte kavelaanvaardingswerkzaamheden plaatsgevonden. De eerste werkzaamheden hebben in het najaar van 2003 plaatsgevonden op het pad naar Van Vliet, waarvan de grond gebruikt is voor het nieuwe toegangspad naar Van Vliet. Het betreffende pad is in het (asbest)onderzoek van Grontmij (2002) niet meegenomen, aangezien dit pad niet als milieuhygiënisch verdacht is aangemerkt. Omdat geen verdenking is van mogelijke normoverschrijdende asbestvervuiling, is het toegestaan om de werkzaamheden te laten uitvoeren door een niet asbest gecertificeerde aannemer. De gezondheidsrisico's bij het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn dan ook zeer gering.

De tweede kavelaanvaardingswerkzaamheden die hebben plaatsgevonden, betreffen het in 2005 ontgraven van het pad Schrijver waarvan de grond gebruikt is voor het nieuwe kerkepad. Voor de volledigheid vermelden we dat pad Schrijver deel uit maakt van kavelpad 21, maar grenst aan de grond die is toebedeeld aan Veldman. Dit kavelpad is in het (asbest)onderzoek van Geofox tot een lengte van 189 meter vanaf het erfperceel Meefout onderzocht. Resultaat van dit onderzoek is dat – omdat het een indicatief onderzoek betreft – niet uitgesloten kan worden dat op kavelpad eveneens sprake is van sterke verontreinigingen. Op basis van de (asbest)onderzoeken van Grontmij en Geofox is onvoldoende duidelijk of het gehele kavelpad 21 wel of geen normoverschrijdende asbestvervuiling bevat. Het pad Schrijver is dan ook onvoldoende onderzocht op normoverschrijdende asbestvervuiling. Zonder dit inzichtelijk te hebben, heeft het ontgraven toch plaats gevonden. Het ontgraven is door Mulder-Eykelkamp uitgevoerd, welke niet bevoegd is om werkzaamheden met asbest uit te voeren. Bij het ontgraven kan mogelijk sprake zijn geweest van gezondheidsrisico's. Aangezien de ontgraven puingrond gebruikt is als onderlaag in het nieuwe kerkepad, lijkt de kans op gezondheidsrisico's voor gebruikers van dit nieuwe pad naar verwachting gering.

De laatste kavelaanvaardingswerkzaamheden op perceel 9 en 12 hebben plaatsgevonden rondom de locatie dode boom en naast de woning van de familie Van 't Oever. DLG heeft de heer Aalbers – als voormalig gebruiker – gevraagd om het materiaal/afval (machines en een asbestplaat) op te ruimen. De heer Aalbers heeft – onder zijn verantwoordelijkheid – het materiaal en gemengd puin afgevoerd bestaande uit onder andere tegels, stenen uit de schoorsteen van de voormalige melkfabriek, gaas en betonpalen. De werkzaamheden zijn uitgevoerd door de firma Hoogetboom te Raalte, welke sinds 1996 gecertificeerd is om asbestsaneringen uit te voeren. De gezondheidsrisico's bij het uitvoeren van deze werkzaamheden waren dan ook zeer gering.

Nog uit te voeren kavelaanvaardingswerkzaamheden

In opdracht van de Landinrichtingscommissie staan nog diverse kavelaanvaardingswerkzaamheden gepland, welke conform de vigerende wet- en regelgeving uitgevoerd zullen worden. Deze zijn nog niet uitgevoerd vanwege het nog lopende dispuut met Veldman betreffende de kaveltoddeling en de wijze van uitvoering van de werkzaamheden.

Ten aanzien van de percelen 9 en 12 wordt in de stukken gemeld dat de LIC alle kavelpaden (inclusief bijhorende puinbergen) zal laten opruimen en daar waar afgesproken in cultuur zal brengen. Dit opruimen is in eerste instantie gepland voor het jaar 2008. DLG heeft Kooijker van Dieren en Mulder & Eykelkamp in april 2008 gevraagd om offerte uit te brengen voor werkzaamheden op perceel 9 en 12. Bij dit offerteverzoek wordt geen melding gemaakt van het onderzoeksrapport van Search, waarin normoverschrijdende asbestvervuiling wordt aangetoond. Zowel Kooijker van Dieren als Mulder & Eykelkamp zijn echter niet bevoegd om asbestsaneringen uit te voeren. De voorgenomen kavelaanvaardingswerkzaamheden gaan niet door, omdat in juni 2008 een ambtenaar van de Provincie Overijssel niet akkoord gaat met de voorgenomen werkzaamheden. Zowel DLG als Veldman heeft hij laten weten dat – op basis van het onderzoek van Geofox en Search – de werkzaamheden uitgevoerd moeten worden door een hiertoe gecertificeerde aannemer én vooraf goedkeuring nodig is van het bevoegd gezag.

DLG geeft gehoor aan de mededeling van de provincie Overijssel, door DHV te vragen hen te assisteren met het verzorgen van een BUS-melding. Deze BUS-melding wordt uiteindelijk in augustus 2008 gedaan door DLG. Bij deze melding zijn echter de uit te voeren werkzaamheden voor perceel 9 vergeten. DHV zal dit in de nieuw op te stellen BUS-melding opnemen zoals afgesproken op 10 februari 2009.

Met betrekking tot mogelijk normoverschrijdende asbestvervuiling in relatie tot de kavelaanvaardingswerkzaamheden bestaan tot op heden nog een tweetal disputen tussen DLG en Veldman. Het eerste dispuut betreft de interpretatie van het vonnis van de rechtbank Zwolle-Lelystad over wat 'nieuwe cultuurgrond' daadwerkelijk is. DLG wil – hetgeen binnen de wet- en regelgeving is toegestaan - het verontreinigde pad ontgraven, het daarbij vrijgekomen materiaal zeven, het gezeefde materiaal onderzoeken en bemonsteren, materiaal dat een asbestconcentratie lager dan 100 mg/kg d.s. gewogen bevat hergebruiken en verontreinigd materiaal af voeren. Veldman wil dat de afgegraven grond wordt afgevoerd en wordt aangevuld met schone grond van elders. Het tweede dispuut betreft de vrijwaring voor toekomstige gezondheidsklachten dan wel rondom locaties waar de afgegraven gronden van Veldman zijn gestort. Aangezien dit niet specifiek te maken heeft met de onderzoeksvragen wordt hier verder niet op ingegaan.

In het bijlagenrapport is onder B een uitvoerige beschrijving opgenomen van het feitelijk chronologische verloop.

5. Conclusies

Er is sprake van een langdurig dispuut tussen de LIC en Veldman over de ligging en landbouwkundige kwaliteit van de toebedeelde gronden. Ondanks vele pogingen is het de beide partijen niet gelukt om het dispuut te beslechten. De afgelopen jaren zijn er hierover meerdere juridische uitspraken gedaan, waarbij Veldman steeds in het ongelijk is gesteld.

Bij de overige agrariërs binnen de ruilverkaveling Marshoek-Hoonhorst zijn rond het moment van het in gebruik nemen van de toebedeelde gronden ook de kavelaanvaardingswerkzaamheden onder verantwoordelijkheid van DLG uitgevoerd. Overbodige kavelpaden zijn toen verwijderd en omgezet in cultuurgrond. Eventueel aanwezige vervuiling in paden of kavels is toen gesaneerd.

Toen conform het vastgestelde verkavelingsplan de gronden aan de nieuwe eigenaren in gebruik werden gegeven liep nog steeds het dispuut met Veldman. Daardoor hebben de LIC en DLG noodgedwongen aan Veldman wel de nieuwe gronden in gebruik overgedragen, zonder dat de kavelaanvaardingswerkzaamheden al hadden kunnen plaatsvinden. Als deze werkzaamheden wel tijdig hadden kunnen worden uitgevoerd, zouden vrijwel zeker alle puinpaden en plekken die in de uitzending van Netwerk ter discussie zijn gesteld al bij de overdracht van de gronden zijn opgeruimd en gesaneerd. De aanwezige vervuiling en de informatie daarover heeft Veldman gesterkt in hun opvatting en een aanvullend argument gegeven om de kaveldoeling aan te vechten.

De aanwezige asbestverontreiniging is qua omvang beperkt en kan als onderdeel van de kavelaanvaardingswerken eenvoudig en snel worden verwijderd zodra Veldman daarvoor toestemming geeft.

Gezien de taken en verantwoordelijkheden van de LIC kan op grond van het onderzoek worden gesteld dat zij op een zorgvuldige wijze gehandeld heeft met betrekking tot de aan Veldman toebedeelde gronden.

Als we specifiek naar DLG kijken dan kan gesteld worden men op een tweetal momenten zorgvuldiger had moeten handelen, te weten:

- Het in eerste instantie selecteren van niet gecertificeerde aannemers om kavelaanvaardingswerkzaamheden op het nog niet afgegraven deel van kavelpad 21 en de locatie dode boom uit te voeren bij normoverschrijdende asbestvervuiling. Voor dit moment geldt echter wel dat zich tot op heden geen gezondheidsrisico's hebben voorgedaan, aangezien de voorgenomen kavelaanvaardingswerkzaamheden nog niet zijn uitgevoerd;
- Het in 2005 ontgraven van een ander deel van kavelpad 21 (pad Schrijver) dat grenst aan de aan Veldman toebedeelde gronden. Het pad Schrijver is nooit in de (asbest)onderzoeken expliciet meegenomen. Voor dit deel is aanbevolen om nader onderzoek te doen en is gemeld dat het niet uitgesloten is dat sterke verontreinigingen zich in dat deel kunnen voordoen. Zonder dit inzichtelijk te hebben heeft het ontgraven toch plaats gevonden. De puingrond is daarbij hergebruikt als onderlaag in het nieuwe kerkepad. Het ontgraven is door een niet gecertificeerd bedrijf uitgevoerd. Bij het ontgraven kan mogelijk sprake zijn geweest van gezondheidsrisico's. Ten aanzien van deze werkzaamheden kan gesteld worden dat niet al het noodzakelijke gedaan is om eventuele gezondheidsrisico's te beperken.

Voor al het overige en dus ook de overige in de onderzoeksvraag genoemde locaties blijkt dat DLG zorgvuldig heeft gehandeld en dat daar geen sprake is geweest van wezenlijke gezondheidsrisico's. Verwijten uit de Netwerk reportage zoals het willens en wetens achterhouden van elementaire belastende informatie en het vernietigen van bewijsmateriaal zijn onterecht.

Ten aanzien van andere betrokken partijen (zie bijlagenrapport onder C) zijn in dit onderzoek verder geen betekenisvolle onzorgvuldigheden naar voren gekomen.

Plattegrond relevante locaties

